

**PRIPOMIENKY MINISTERSTVA SPRAVODLIVOSTI SR**  
**K ZASLANEJ ON-SCREEN VERZII NÁVRHU TEXTU K PRÍLOHE**  
**PABS PANDEMICKEJ DOHODY (STAV K 5. DECEMBRU 2025)**

## **1. VÝCHODISKOVÉ PRÁVNE A PROCEDURÁLNE OKOLNOSTI**

Príloha k Pandemickej dohode (ďalej aj „PA“), ktorá má upraviť systém WHO pre prístup k patogénom a zdieľanie prínosov (ďalej „PABS“), vznikla ako **náhradné riešenie po tom, čo sa zmluvné strany nedokázali dohodnúť na znení článku 12 samotnej Pandemickej dohody**. Ide pritom o oblasť, **ktorá patrí medzi jej kľúčové ciele**. Zároveň platí všeobecná zásada zmluvného práva, že príloha je neoddeliteľnou súčasťou medzinárodnej zmluvy a bez ratifikácie hlavnej zmluvy nemá samostatnú právnu relevanciu. Pripomíname, že **Slovenská republika** berúc do úvahy zásadné pripomienky ministerstva spravodlivosti SR **za Pandemickú dohodu nehlasovala**.

## **2. PROCESNÉ A TEXTOVÉ NEDOSTATKY NÁVRHU PRÍLOHY**

Návrh prílohy z 5. decembra 2025, ktorý je predmetom hodnotenia, **je neaktuálny**, keďže **rokovania o jej znení naďalej prebiehajú** (neformálne rokovania IGWG sa budú konať v dňoch **13. – 15. januára 2026** hybridnou formou v Ženeve.) a text sa opakovane mení. Doterajší priebeh rokovaní (viacero kôl) zároveň potvrdzuje, že členské štáty WHO sa nedokázali zhodnúť na prevažnej väčšine podstatných ustanovení.

Výsledkom je text, ktorý je charakteristický:

- a) nejasnými, neúplnými a vágne formulovanými ustanoveniami,
- b) tendenciou odkladať sporné otázky na ďalšie budúce prílohy a mechanizmy,
- c) vysokým rizikom rozdielných výkladov a právnej neistoty pri aplikácii.

Takýto prístup je nezlučiteľný s požiadavkami na právnu istotu v oblasti, ktorá zahŕňa vysokorizikové patogény, citlivé biologické materiály a komerčné využitie výsledkov.

## **3. ZMLUVNÁ ARCHITEKTÚRA, OPERAČNÁ KONTROLA A NEDOSTATKY DOHĽADU**

Počas svojej platnosti systém WHO PABS ukladá zmluvným stranám povinnosti v oblasti zdieľania prínosov. V prípade vyhlásenia pandémie tieto povinnosti zahŕňajú aj povinnosť poskytnúť WHO rýchly a priebežný prístup k informáciám o výrobnnej kapacite, a to v reálnom čase.

Zmluva zároveň počíta so širokým okruhom ďalších foriem zdieľania prínosov, ako sú finančné príspevky, licenčné mechanizmy alebo dohody o prenose technológií. Konkrétny obsah týchto záväzkov sa má opierať o tzv. vzorové podmienky, ktoré má schvaľovať Konferencia zmluvných strán (COP). V praxi to znamená, že **skutočný rozsah, vyváženosť a vymáhateľnosť kľúčových povinností neurčuje priamo zmluva, ale až následné zmluvné dojednania medzi Sekretariátom WHO a jednotlivými priemyselnými subjektmi**. Tieto

**individuálne dohody, spolu s operačnými štandardmi a sieťami koordinovanými WHO, fungujú pod dohľadom COP, ktorý je však nejasný, obmedzený a v reálnom čase len veľmi slabý.**

Riadenie systému PABS je sústredené najmä **na výkonnú úroveň Sekretariátu WHO, konkrétne do právomocí generálneho riaditeľa**. Sekretariát má na starosti zriaďovanie a poverovanie laboratórnych sietí a databáz sekvencií, ako aj vytváranie expertnej poradnej skupiny. **Prípady údajného porušenia povinností zo strany laboratórií, databáz alebo zmluvných partnerov sa predkladajú generálnemu riaditeľovi, ktorý posúdi situáciu a rozhodne o ďalších krokoch. Zapojenie poradných orgánov a informovanie COP prebieha len podľa uváženia a „podľa potreby“.**

Otázky biologickej bezpečnosti, biologickej ochrany a vývozných kontrol sú v návrhu riešené prevažne formálnymi odkazmi na existujúce vnútroštátne alebo medzinárodné právo. Zároveň však systém vytvára mechanizmy **na urýchlené cezhraničné zdieľanie biologických materiálov a údajov. Táto kombinácia výrazne zvyšuje potrebu jasných bezpečnostných pravidiel a transparentného riadenia, keďže operačné rozhodnutia môžu mať zásadný vplyv na globálne riziká ešte predtým, ako dôjde k akémukoľvek formálnemu preskúmaniu.**

Napokon, návrh systému PABS vytvára paralelný režim **popri už existujúcom Rámci pripravenosti na pandémiu chrípky (PIP)**. Tento rámec je naďalej platný a predstavuje funkčný model prístupu k patogénom a zdieľania prínosov pre konkrétny typ patogénu. **Návrh však neposkytuje presvedčivé právne ani vecné zdôvodnenie potreby vytvorenia ďalšieho, paralelného systému, a to napriek opakovaným deklaráciám o „komplementarite“ a „nezduplikovaní“ existujúcich mechanizmov.**

#### **4. BIOLOGICKÁ BEZPEČNOSŤ, VÝSKUM DVOJITÉHO POUŽITIA A „GAIN-OF-FUNCTION“**

Definícia „patogénu s pandemickým potenciálom“ v návrhu prílohy vychádza výlučne z epidemiologických kritérií a **ignoruje výskumné postupy, prostredníctvom ktorých môžu byť takéto vlastnosti patogénov umelo vytvárané, zosilňované, selektované alebo stabilizované laboratórnou činnosťou.**

Príloha neobsahuje záväzné ochranné mechanizmy, vrátane:

- (i) výslovného vylúčenia alebo mechanizmu moratória na výskum typu „gain-of-function“ zameraný na zvyšovanie vlastností takýchto patogénov;**
- (ii) povinného nezávislého medzinárodného hodnotenia pomeru rizík a prínosov ako podmienky prístupu, manipulácie alebo šírenia;**
- (iii) prísnych kontrol prísna kontrola zdieľania kompletných genomických sekvencií a informácií umožňujúcich reverznú genetiku; a**

**(iv) vymáhateľné mechanizmy dodržiavania povinností zosúladené s cieľom a účelom Dohovoru o biologických zbraniach (BWC).**

Táto absencia ochranných mechanizmov vytvára právnu medzeru, ktorá umožňuje zahrnutie laboratórne vytvorených alebo zosilnených patogénov do systému PABS bez primeraných zmluvných obmedzení.

Relevantnosť tejto medzery potvrdzujú aj skúsenosti z pandémie COVID-19. Dňa 2. decembra 2024 Vybraný podvýbor pre pandémiu koronavírusu ukončil svoje dvojročné vyšetrowanie pandémie Covid-19 a vydal záverečnú správu, ktorá bude slúžiť ako plán pre Kongres, výkonnú moc a súkromný sektor, aby sa pripravili na budúce pandémie a reagovali na ne. Od februára 2023 podvýbor poslal viac ako 100 vyšetrovacích listov, uskutočnil viac ako 30 prepísaných rozhovorov a výpovedí, uskutočnil 25 výpočutí a stretnutí a skontroloval viac ako milión strán dokumentov. Členovia a zamestnanci odhalili korupciu na vysokej úrovni v americkom systéme verejného zdravotníctva, a potvrdili najpravdepodobnejší pôvod pandémie. Záverečná správa na 520-stranách podrobne uvádza všetky zistenia vyšetrowania výberového podvýboru.

Z tlačovej správy zverejnenej k záverečnej správe vyberáme:

*„PÔVOD COVID-19: Covid-19 sa s najväčšou pravdepodobnosťou objavil v laboratóriu vo Wu-chane v Číne. Päť najsilnejších argumentov v prospech teórie „laboratórneho úniku“ zahŕňa:*

- 1. Vírus má biologickú vlastnosť, ktorá sa v prírode nenachádza.*
- 2. Údaje ukazujú, že všetky prípady Covid-19 pochádzajú z jednorázovej nákazy ľudí. To je v rozpore s predchádzajúcimi pandémiami, kde došlo k viacerým udalostiam nakazenia.*
- 3. Wuhan je domovom popredného čínskeho výskumného laboratória SARS, ktoré má za sebou históriu vykonávania výskumu na zisk funkcie na nedostatočnej úrovni biologickej bezpečnosti.*
- 4. Výskumníci z Wuhanského virologického inštitútu (WIV) ochoreli na vírus podobný Covidu na jeseň 2019,*
  - 1. mesiace predtým, ako bol Covid-19 objavený na mokrom trhu.*
  - 2. Podľa takmer všetkých vedeckých meraní, ak by existovali dôkazy o prirodzenom pôvode, už by sa objavili.*

*PUBLIKÁCIA PROXIMÁLNEHO PÔVODU: Publikáciu „Proximálny pôvod SARS-CoV-2“, ktorú úradníci verejného zdravotníctva a médiá opakovane použili na diskreditáciu teórie úniku z laboratória, podnietil Dr. Fauci, aby presadil preferovaný príbeh, podľa ktorého Covid-19 vznikol v prírode.*

*VÝSKUM ZISKU FUNKCIE: Laboratórny incident zahŕňajúci výskum zisku funkcie je s najväčšou pravdepodobnosťou pôvodom Covid-19. Súčasné vládne mechanizmy na dohľad nad týmto nebezpečným výskumom zameraným na zisk funkcie sú neúplné, značne spleťité a nemajú globálnu použiteľnosť.*

*SVETOVÁ ZDRAVOTNÍCKA ORGANIZÁCIA (WHO): Reakcia WHO na pandémie Covid-19 bola otrasným zlyhaním, pretože ustúpila tlaku Komunistickej strany Číny a uprednostnila politické záujmy Číny pred jej medzinárodnými povinnosťami. Okrem toho najnovšie úsilie WHO vyriešiť problémy, ktoré zhoršila pandémia Covid-19 – prostredníctvom „pandemickej zmluvy“ – môže poškodiť Spojené štáty.“*

Záverečná správa tak poukázala na závažné systémové zlyhania v oblasti dohľadu nad vysokorizikovým biologickým výskumom, konfliktmi záujmov a netransparentnosť globálneho zdravotníckeho riadenia. Zistenia vyšetrovania konštatujú, že laboratórny incident spojený s výskumom typu „gain-of-function“ predstavuje najpravdepodobnejší pôvod pandémie a že existujúce vnútroštátne aj medzinárodné mechanizmy dohľadu nad týmto typom výskumu sú neúplné, fragmentované a bez globálnej záväznosti.

Pripomíname, že od roku 2022 viaceré expertné iniciatívy upozorňujú, že výskum typu „gain-of-function“, teda výskum zameraný na umelé zvyšovanie vlastností patogénov, ako je prenosnosť alebo virulencia, predstavuje systémové riziko, ktoré nemožno spoľahlivo zmierniť samotnými opatreniami biologickej bezpečnosti.

Hamburská deklarácia z roku 2022 preto vyzvala na globálne pozastavenie vysokorizikového „gain-of-function“ výskumu a na zavedenie nezávislého medzinárodného dohľadu. Následné hodnotenia na úrovni vládnych a akademických inštitúcií potvrdzujú, že rýchly rozvoj syntetickej biológie a umelej inteligencie výrazne znížil bariéry pre navrhovanie a modifikovanie patogénov s pandemickým potenciálom, čím sa zásadne zvýšilo riziko dvojitého použitia.

Absencia ochranných mechanizmov pre výskum dvojitého použitia a „gain-of-function“ má závažné dôsledky aj z hľadiska **medzinárodného práva, najmä pokiaľ ide o povinnosť predchádzať cezhraničným škodám, zásadu predbežnej opatrnosti a povinnosť náležitej starostlivosti**. Laboratórne bezpečnostné normy a technické štandardy sú v tomto smere nedostatočné, keďže riešia spôsob manipulácie s patogénmi, nie samotnú prípustnosť výskumu zameraného na zvyšovanie ich vlastností.

Táto medzera je obzvlášť problematická vzhľadom na ústavný mandát WHO. Hoci Ústava WHO oprávňuje Organizáciu koordinovať medzinárodnú zdravotnícku činnosť a prijímať záväzné nástroje, neudeľuje jej **právomoc legitimizovať alebo operatívne uľahčovať výskum, ktorý vytvára inherentné globálne bezpečnostné riziká bez výslovných právnych záruk**. Existujúce nástroje WHO v oblasti výskumu dvojitého použitia majú **prevažne odporúčací charakter a nemôžu nahradiť jasné zákazy alebo prísne podmienky zakotvené priamo v medzinárodnej zmluve**.

## 5. INŠTITUCIONÁLNE ASPEKTY

### a) NEJASNÉ ODDELENIE ČINNOSTÍ V RÁMCI SEKRETARIÁTU WHO

Rámec PA/PABS nevytvára jasné právne ani administratívne oddelenie medzi činnosťami WHO vykonávanými v rámci systému PA/PABS a bežnými ústavnými funkciami organizácie. Tento nedostatok vytvára reálne riziko, že mechanizmy špecifické pre PA/PABS

budú v praxi realizované v rámci všeobecnej administratívy WHO, a to aj vo vzťahu k štátom, ktoré nie sú zmluvnými stranami Pandemickej dohody. Tým sa oslabuje zásada zmluvného súhlasu a hrozí nerovnaké zaobchádzanie s členskými štátmi v rámci formálne univerzálnej organizácie.

Návrh **nedefinuje, v akej právnej kapacite WHO koná pri správe PA/PABS, ani nezavádza ochranné mechanizmy, ktoré by zabránili prelínaniu povinností vyplývajúcich z PA/PABS s bežnými funkciami WHO.** V dôsledku toho hrozí, že systém PA/PABS bude v praxi fungovať ako celouniverzálny režim, napriek možnej rozdielnej účasti štátov.

Táto inštitucionálna nejasnosť zvyšuje aj **riziko duplicity a fragmentácie existujúcich infraštruktúr WHO v oblasti laboratórií, patogénov a sekvenčných databáz.**

Bez jasných pravidiel koordinácie a zákazu nezdvojovania by Sekretariát WHO získal **faktickú možnosť vytvárať paralelné laboratórne a informačné siete určené len pre PA/PABS.** To by mohlo viesť k presunu zdrojov, právomocí a prístupu od univerzálnych mechanizmov WHO k štruktúram dostupným len zúčastneným štátom a vybraným aktérom.

Tento prístup je v **ostrom kontraste s rámcom WHO PIP, ktorý je pevne ukotvený v existujúcej sieti GISRS, funguje na základe štandardizovaných dohôd o prenose materiálu a podlieha priebežnému inštitucionálnemu dohľadu.** Návrh PA/PABS neposkytuje presvedčivé odôvodnenie vytvárania paralelných kapacít.

## **b) KONCENTRÁCIA PRÁVOMOCÍ V OSOBE GENERÁLNEHO RIADITEĽA WHO**

Pandemická dohoda, príloha PABS a novelizované IHR 2024 **spoločne vedú ku koncentrácii výkonných, kvázi-legislatívnych a kontrolných funkcií v rukách WHO, operačne sústredených v osobe generálneho riaditeľa.** Ich kumulatívny účinok sa približuje výkonu komplexnej verejnej moci bez primeraných vonkajších brzd a protiváh.

**Výkonné a spúšťacie právomoci:** Generálny riaditeľ rozhoduje o vyhlásení mimoriadnej udalosti v oblasti verejného zdravia medzinárodného významu (ďalej aj „PHEIC“) a podľa novelizovaných IHR aj o „pandemickej núdzovej situácii“. Tieto rozhodnutia fungujú ako právne spúšťáče rozsiahlych zmluvných, regulačných a vnútroštátnych následkov. Pandemická dohoda je na tieto vyhlásenia funkčne naviazaná, čím sa rozhodnutia generálneho riaditeľa menia na **aktivačný mechanizmus pre dohľad, pripravenosť, obstarávanie a zrýchlené regulačné postupy.**

WHO je zároveň oprávnená zvolávať a prevádzkovať medzinárodné siete laboratórií, systémov prístupu k patogénom a dodávateľských reťazcov, a to aj mimo núdzových situácií. PABS k tomu pridáva WHO-spravované štruktúry na prístup k patogénom a zdieľanie prínosov.

**Kvázi-legislatívne právomoci:** Po vyhlásení núdzovej situácie generálny riaditeľ vydáva dočasné odporúčania podľa IHR. Prostredníctvom mechanizmu EUL WHO zároveň vzniká de facto globálne regulačné uznávanie produktov, pričom Pandemická dohoda **vyžaduje od štátov zavedenie alebo zachovanie zrýchlených autorizačných a regulačne závislých postupov.**

**Expertné orgány WHO vytvárajú štandardy a usmernenia, ktoré majú v praxi normatívny účinok, vrátane oblastí biologickej bezpečnosti a hodnotenia rizík.**

**Adjudikačné a kontrolné funkcie:** Rozhodnutia generálneho riaditeľa sú podporované núdzovými výbormi, ktorých fungovanie **neposkytuje bežné procesné záruky**, hoci ich závery majú významné právne a hospodárske dôsledky. V rámci PABS WHO zároveň spravuje zmluvné vzťahy s výrobcami, posudzuje údajné porušenia povinností a rozhoduje o následkoch. WHO tak vystupuje súčasne ako zmluvná strana, správca systému aj de facto arbiter sporov, bez nezávislého mechanizmu riešenia sporov.

V súhrne tieto usporiadania umožňujú WHO vyhlasovať núdzové situácie, formovať regulačné normy s trhovými dopadmi a zároveň interne kontrolovať ich dodržiavanie. Takáto koncentrácia právomocí v jednom úrade, spojená so širokými imunitami a obmedzeným dohľadom v reálnom čase, vyvoláva vážne obavy z hľadiska právneho štátu, suverenity štátov a demokratickej legitimacy.

## **6. ABSENCIA PRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI WHO A PRIEMYSLU**

### **a) IMUNITA BEZ ZODPOVEDNOSTI VO VYSOKO RIZIKOVOM REGULAČNOM PROSTREDÍ**

V súhrne tieto mechanizmy ukazujú, že Pandemická dohoda a príloha PABS **nielen koordinujú činnosť štátov v mimoriadnych situáciách**. Vytvárajú **autonómny rámec správy**, v ktorom WHO, konajúca prostredníctvom svojho generálneho riaditeľa, môže vytvárať podmienky pre vlastnú činnosť, rozširovanie a ekonomickú relevanciu, pričom vykonáva výkonné, regulačné a kvázi-adjudikačné funkcie v režime takmer absolútnej inštitucionálnej imunity.

Návrh **nezavádza jasné a záväzné pravidlá zodpovednosti a ručenia za škodu vzniknutú v dôsledku zberu, prenosu, používania alebo následného využívania materiálov PABS a sekvenčných informácií**. Vzhľadom na to, že príloha zahŕňa vysokorizikové patogény, činnosti potenciálne relevantné pre výskum typu „gain-of-function“ a predpokladá komerčné využitie zo strany zúčastnených výrobcov, **absencia ustanovení o zodpovednosti nepredstavuje okrajový nedostatok, ale zlyhanie splniť minimálne požiadavky medzinárodnej legality**.

Podľa všeobecného medzinárodného práva je zodpovednosť nevyhnutným korelátom výkonu verejnej moci. Návrh článkov Komisie OSN pre medzinárodné právo o zodpovednosti medzinárodných organizácií (ILC Draft Articles on the Responsibility of International Organizations – ARIIO, 2011) odráža obyčajové zásady, podľa ktorých medzinárodná organizácia nesie zodpovednosť za medzinárodne protiprávne konanie, ktoré jej možno pripísať, vrátane konaní uskutočnených prostredníctvom jej orgánov alebo zástupcov pri výkone ich funkcií.

Medzinárodné právo **neuznáva nárok na absolútnu imunitu v prípadoch, keď organizácia vykonáva operačné, technické alebo kvázi-komerčné činnosti vytvárajúce významné riziko**. Porovnateľné režimy upravujúce mimoriadne nebezpečné činnosti tento princíp

potvrdzujú. **Dohovory o jadrovej zodpovednosti podmieňujú povolenie činnosti prísnu zodpovednosťou, jasným určením zodpovedného subjektu, povinným finančným zabezpečením alebo poistením a účinnými mechanizmami náhrady škody.** Nejde o voliteľné ochranné opatrenia, ale o štrukturálne predpoklady zákonnej činnosti vo vysokorizikovom prostredí.

**Úplná absencia akejkoľvek obdobnej architektúry zodpovednosti v systéme PABS preto predstavuje zásadnú chybu.** Právne životaschopný rámec PABS by si ako podmienku nevyhnutnú pre jeho fungovanie vyžadoval **výslovné obmedzenie (alebo štruktúrované vzdanie sa) imunity pri operačných činnostiach súvisiacich s PABS, spolu so záväznými režimami zodpovednosti uplatniteľnými na laboratória spojené s WHO, biotechnologické subjekty a zúčastnených výrobcov.** Bez takýchto ustanovení príloha vytvára vysokorizikovú právomoc bez právnej zodpovednosti, čo je v rozpore so základnými zásadami a požiadavkami medzinárodného práva.

## **B) VÝSADY A IMUNITY, ROZHODNÉ PRÁVO, KOMERČNÉ ČINNOSTI**

V PA aj návrhu PABS **absentujú ustanovenia týkajúce sa existencie, rozsahu a limitov výsad a imunit, hoci operačný model sa opiera o účastníkov vrátane súkromných laboratórií a priemyselných aktérov.**

Z hľadiska verejného medzinárodného práva sú imunity výnimočnými odchýlkami od územnej jurisdikcie a musia zostať striktné funkčné; **nemožno ich predpokladať pre súkromných účastníkov bez výslovného a úzko vymedzeného právneho základu.**

Porovnávacia prax zdôrazňuje krehkosť plošnej izolácie od zodpovednosti v kontextoch orientovaných na trh: implementácia PA/PABS zahŕňa komerčné činnosti (záväzky blízke verejnému obstarávaniu, zvyšovanie výrobnnej kapacity, licencovanie, alokáciu dodávok) a reštriktívne prístupy uznávajú obmedzenia imunit pri komerčných aktivitách.

Okrem toho skúsenosti s núdzovým riadením WHO ilustrujú praktické riziko: rámec EUL si vyhradzuje maximálnu inštitucionálnu diskrečnú právomoc, **zdôrazňuje nevzdanie sa imunity a nepodrobenie sa vnútroštátnej jurisdikcii a presúva spory do interného mechanizmu, ktorý končí konečným rozhodnutím generálneho riaditeľa, pričom nástroje WHO v tomto systéme vylučujú zodpovednosť aj za závažné následky (vrátane ujmy na zdraví a smrti).** Replikovanie tejto logiky by v rámci účastníkov zahŕňajúceho súkromné laboratória a priemyselných výrobcov **inštitucionalizovalo deficit právnej zodpovednosti.**

V súlade s tým musí byť rámec PA/PABS koncipovaný na základe zodpovednosti a vymáhateľnosti, nie imunity vytvorenej opomenutím: **výslovné nerozšírenie imunity na súkromných účastníkov; nezávislé riešenie sporov s vymáhateľnými nápravnými prostriedkami; a povinné poistné a kompenzačné mechanizmy primerané predvídateľnej ujme.** Okrem toho ústavné požiadavky väčšiny štátov – **zákonnosť, rovnosť pred zákonom a fiškálna suverenita** – neumožňujú, aby súkromní aktéri vykonávali kvázi-regulačný vplyv, zatiaľ čo by pôsobili mimo bežných zákonných režimov zodpovednosti a daňových rámcov.

## 7. ZÁVER A ODPORÚČANIE

V súčasnej podobe návrh prílohy PABS predstavuje právne nejasný, inštitucionálne nevyvážený a vysoko rizikový rámec, ktorý:

- a) oslabuje suverenitu štátov,
- b) koncentruje právomoci bez primeranej kontroly,
- c) neobsahuje záväzné záruky biologickej bezpečnosti (proti rizikám dvojitého použitia a „gain of function“)
- d) je nezlučiteľný so záväznými povinnosťami biologickej bezpečnosti podľa Dohovoru o biologických zbraniach (BWC)
- e) nereflektuje poučenia z pandémie COVID-19,
- f) vytvára neudržateľné dôsledky v oblasti imunit,
- g) postráda architektúru zodpovednosti a náhrady škody,
- h) postráda jasné rozdelenie inštitucionálnych úloh,
- i) vytvára nepredvídateľné finančné záväzky.

Z týchto dôvodov nemôže súčasný návrh získať akceptáciu ako právne udržateľný rámec. Nevyhnutná je podstatná revízia, vrátane jasného určenia právomocí, vymáhateľných záruk proti rizikám dvojitého použitia a „gain-of-function“, robustného dohľadu a nezávislého riešenia sporov, ako aj záväzného režimu zodpovednosti a náhrady škody zosúladeného so všeobecným medzinárodným právom. Bez takýchto zásadných korekcií nemožno prílohu PABS prijať spôsobom, ktorý by bol v súlade so zásadou právneho štátu, medzinárodnou zodpovednosťou a minimálnymi požiadavkami globálnej biologickej bezpečnosti.

**Poznámka:** Vzhľadom na zložitosť problematiky a absenciu vnútroštátnych expertov na danú oblasť, Ministerstvo spravodlivosti SR pri formulovaní svojich pripomienok vychádzalo aj zo stanoviska Dr. Silvie Behrendt, ktorú v tejto súvislosti so zachovaním dôvernosti vzájomnej komunikácie oslovilo a ktorého anglickú verziu aj slovenský preklad prikladáme v prílohe. Dr. Silvia Behrendt je v súčasnosti riaditeľkou Agentúry pre globálnu zodpovednosť za zdravie (GHRA) so sídlom v Salzburgu, Rakúsko. Získala doktorát (PhD.) v oblasti Medzinárodných zdravotných predpisov (IHR) na Univerzite St. Gallen/Právnické centrum Georgetownskej univerzity vo Washingtone, D.C. V minulosti pôsobila ako právna konzultantka Sekretariátu IHR pri WHO.

JUDr. Marica Pirošíková, PhD.

V Bratislave, 19. januára 2026